

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-100>

**ANTI-CORRUPTION REFORMS IN UKRAINE UNDER MARTIAL
LAW: EUROPEAN MONITORING**

**АНТИКОРУПЦІЙНІ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МОНІТОРИНГ**

Fedorchuk V. Ya.

Applicant

*Mykhailo Dragomanov Ukrainian State
University
Kyiv, Ukraine*

Федорчук В. Я.

здобувач

*Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Важливе значення для забезпечення національної стійкості та євроінтеграційних перспектив українського суспільства має успішність та активність реформ, що в черговий раз було чітко визначено під час перевірки відповідності українського законодавства правовим нормам ЄС, яку Єврокомісія розпочала в січні 2024 року. Важливість цієї проблеми підкреслюється тим, що Європейською комісією було застосовано комплексний підхід до аналізу антикорупційної діяльності України. Такий підхід отримав назву «антикорупційного мейнстрімінгу», оскільки об'єднує антикорупційні заходи у всіх переговорних розділах [1].

Важливість антикорупційної діяльності розуміють і громадяни України. Антикорупційні заходи, згідно з опитуваннями, входили до четвірки найбільш очікуваних реформ протягом 2022-2024 років [2]. Оцінюючі суспільно-політичні загрози у 2024 році, 92% українців визначили корупцію як провідну проблему, яка поступається тільки війні. Громадянське занепокоєння впливом корупції на життя суспільства прослідковувалося протягом останніх десятиріч. Так, головною проблемою її визначали у 2007 році – 90% опитаних, у 2009 році – 93%, у 2011 році – 92%, у 2021 році – 94%. У 2023 році спостерігалось несуттєве зниження цього показника до 89%, що загальної негативної динаміки не змінило [3].

Загальноукраїнське опитування «Стан корупції в Україні 2024: сприйняття, досвід, ставлення», здійснене Програмою сприяння громадській активності «Долучайся!», свідчить про певні позитивні зрушення в суспільній свідомості щодо сприйняття корупції суспільством. А саме, починаючи з 2015 року збільшується кількість

українців, які демонструють нульову толерантність до хабарництва та інших форм корупції, до того ж значна частина опитаних заявила про готовність відстоювати свої права в спілкуванні з чиновниками. Аналіз сприйняття ролі різноманітних суб'єктів антикорупційної діяльності показує, що перше місце віддається громадянському суспільству (74%), потім – підтримка медіа (38%) та діяльність органів державної влади (32%) [3].

Визначаючи внутрішню та зовнішню актуалізацію проблеми антикорупційної боротьби, держава прагне здійснювати відповідну політику. Про це свідчить, зокрема, опублікований 30 жовтня 2024 року звіт Європейської комісії про розширення ЄС щодо України. Зазначається, що «Україна продемонструвала неабияку стійкість та відданість своєму європейському шляху, і також загалом виконала антикорупційні рекомендації з минулого звіту» [4]. Наголошено на таких позитивних результатах, як зміцнення антикорупційних інститутів, вдосконаленні процедури розслідування, судового переслідування та винесення вироків у топкорупційних справах, відновлення е-декларування та регулювання лобіювання.

Єврокомісія вважає, що Україні необхідно переходити від тактичних дій, які приводять лише до обмежених результатів, до стратегічної антикорупційної політики. Системність у виявленні та усуненні корупційних випадків у різних галузях забезпечують Антикорупційна стратегія та Державна антикорупційна програма на 2023–2025 роки.

Комісія звертає увагу на такі важливі складові антикорупційної політики, як відновлення вимоги до політичних партій подавати звіти на перевірку до НАЗК, активізація боротьби з відмиванням коштів, судової реформи та реформи Конституційного Суду України, приватизації та корпоративного управління, оновлення законодавства у напрямку підсилення відповідальності за порушення правил фінансування.

В контексті розгляду антикорупційної проблематики хотілося б привернути увагу до значного потенціалу концепції конструктивного запобігання, яка полягає у розробленні стратегій, спрямованих на стимулювання антикорупційної діяльності і поведінки та наданні рекомендацій щодо зміцнення деяких соціальних підвалин для боротьби з корупцією. Ця концепція представлена дослідниками Інституту імені Крістіана Міхельсена у Норвегії, що вивчають питання розвитку.

Згаданий підхід в боротьбі з корупцією визначає два види запобігання: стримувальне запобігання та конструктивне запобігання.

Сутність стримувального запобігання полягає в усуненні стимулів та умов корупційної поведінки, конструктивне ж запобігання спрямовується на розвиток та активізацію антикорупційної поведінки.

Стимулювання антикорупційної діяльності в цій концепції пов'язується з усуненням системних перешкод для участі громад, бізнесу, громадських діячів та організацій у формуванні та реалізації антикорупційного порядку денного.

Автори концепції виділяють три ключові напрями політики конструктивного запобігання:

1. Заохочення дотримання морально-етичних норм державними службовцями, громадянами, підприємцями та політичними лідерами.

2. Розширення можливостей для колективних дій, що дозволяють різним групам формулювати вимоги щодо ефективної боротьби з корупцією та організовуватися для забезпечення публічної доброчесності.

3. Запровадження дієвих механізмів, що сприяють дотриманню правил та орієнтації на суспільні інтереси, усуваючи необхідність так званої «функціональної» корупції. Це досягається шляхом цифровізації державних послуг, впровадження меритократичних стандартів заміщення посад у державному апараті, адаптації формальних норм до реальних практик, спрощення бюрократичних процедур та реформування неефективних державних інституцій [5, с. 7-9].

У якості висновку варто зазначити, що виконання антикорупційних вимог європейських партнерів, запровадження збалансованих стратегій у запобіганні корупційній діяльності є обов'язковим для реалізації євроінтеграції України. Але, передусім, необхідно пам'ятати, що проведення системної антикорупційної політики в інтересах нашої країни – це шанс досягти прогресу в соціально-політичному розвитку.

Література:

1. Калмиков Д. Непозбувна антикорупція: які вимоги стануть центром переговорів про вступ України до ЄС. *Європейська правда*. 15 січня 2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2025/01/15/7202512/>

2. Сологуб І. Які реформи є важливими для українців у 2024 році? *Вокс Україна*. URL: <https://voxukraine.org/yaki-reformy-ye-vazhlyvymy-dlya-ukrayintsiv-u-2024-rotsi>

3. Стан корупції в Україні 2024: сприйняття, досвід, ставлення. URL: <https://engage.org.ua/stan-koruptsii-v-ukraini-2024-spryjniattia-dosvid-stavlennia/>

4. Ukraine 2024 Report. European Commission. Brussels, 30.10.2024.
URL: [https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-](https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf)

[50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf](https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf)

5. Jackson D.; Huss O.; Keudel O. Розвиток запобігання корупції в Україні: конструктивний підхід. Bergen: U4 AntiCorruption Resource Centre, Chr. Michelsen Institute, 2024. URL: <https://www.u4.no/publications/advancing-anti-corruption-in-ukraine-a-constructive-prevention-approach-ukrainian.pdf>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-101>

**INTERNATIONAL POLITICAL DECISIONS IN RESPONSE
TO ARMED VIOLENCE: BALANCING HUMANITARIAN VALUES
AND NATIONAL INTERESTS**

**МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ РІШЕННЯ У ВІДПОВІДЬ
НА ЗБРОЙНЕ НАСИЛЛЯ: БАЛАНС МІЖ ГУМАНІТАРНИМИ
ЦІННОСТЯМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ ІНТЕРЕСАМИ**

Feshchuk T. L.

*PhD Student at the Department
of Political Science
and International Relations
Taras Shevchenko Luhansk
National University
Poltava, Ukraine*

Фещук Т. Л.

*аспірант кафедри політології
і міжнародних відносин
Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка
м. Полтава, Україна*

Основу політичного життя, його базу дію становлять політичні рішення. Ухвалення політичного рішення і шляхи його реалізації, це не просто важливий елемент політичного процесу, а і демонстрація суті міжнародних політичних механізмів.

Політичне рішення – передбачає здійснення відповідних заходів на основі аналізу та оцінки умов внутрішніх і зовнішніх умов діяльності шляхом вибору оптимального альтернативного варіанту дій; це сукупність технологій, за допомогою яких стихійний тиск суспільних проблем перетворюється в цілеспрямований управлінський вплив, який